

SOOLO

Anu Taul. Loomulikult

ANTS JOHANSON
muusikakorraldaja

28-aastane kaunis mulgitar Anu Taul on jõudnud usku-
matult palju – muusikarikkasse perre sündinud, on ta nii
muusikuks määratud kui ka kasvatatud. Lisaks sagedasele
kodus musitseerimisele koos vanemate, vendade Andruse ja
Tõnise ning õe Triinuga on ta teinud kaasa ansamblites
Ummaleelo, Peenid Sõrmed, Tuulepill, Neiokõsõ, Anu Taul ja
Sõbrad ning Zorbas, esitades nii läinud põlvkondade
pärandit kui ka enda loodud kauneid laule. Ta on proovinud
kätt teatrimuusikas, andnud välja plaadid “Tähetüüdar”
(2003) ja “Engi aig” (2006), õpetab Viljandi Kultuuri-
akadeemia tudengeid, lapsi ja laagrilisi ning on Eesti
Pärimusmuusika Keskuse eduka koolikontserditiimi liige, kes
esineb loengute ja õpitubadega piiri taga ja kodumaal.
Mängib kitarri, toru- ja parmupilli ning ka lõõtsa nagu
elukaaslane Tarmo Noormaa.

Mul on mulje, et saamine selleks, kes sa praegu oled, on
tulnud väga iseeneestmõistetavalt ja lihtsalt?

Jah, see on läinud küll väga loomulikku teed. Ma ei ole ise pi-
danud pingutama, et mis või kes must saab. Eks neid hetki ikka
oli, puberteedia kahtlusi ja otsinguid. Enne seda ma ei muret-
senud üldse. Elu oli ikka lilled ja heinamaa ja päikesepaiste. Ja
muusika oli meie peres täiesti loomulik asi, kõik pillid olid kodus
olemas ja sai proovitud ühte ja teist, kõik on läbi proovitud, kla-
vergi. Käisin isegi Tõrvas muusikakoolis, aga ei tea, kas õnneks
või õnnetuseks läks mu klaveriõpetaja ära Ameerikasse – hästi
tore õpetaja oli, selle pärast mulle meeldiski seal käia. Ja siis oli
nii kurb ja kahju, enam ei tahtnudki klaverit õppida. Ju siis ei
olnud see pillihuvi.

Isa ja vanaisa mäletan ikka rohkem muusikameestena, sellega
nad teenisid igapäevast leiba. Vanaisa (Johannes Taul – Toim) oli

varem Riidaja koolis saksa keele õpetaja ja õpetas ka muusikat. Isa
(Ants Taul) oli Tõrva KEKis kultuuritöö peal, pidi seal üritusi
korraldama, aga see oli rohkem selline töö, et käis kohal, näitas
nägu ja mängis pilli ansamblis Torupill ja seitsmekümendate
alguses ka Leegajuses. Aga vanavanaisast (Eduard Taul) kujunes
mulle pilt meie põlise talumaja ärklitoast. See oli üks salapärane
tuba, kus me käisime ikka kollamas ja põnevaid vanu asju otsimas.
Seal oli kõiksugu pilte ja oli ka üks isaisaisast joonistatud portree,
piip suus. Mäletan ka pilte kandlega – ta meisterdas ja mängis
kandleid. Tema treipingiga töötuba küüni all oli mu lapsepõlveski
veel osaliselt alles. Nüüd on seal lennuk – aeg läheb edasi. Me just
isaga naersime, kuidas ikka kõik muutub. Kunagi ehitas tema
vanaisa talu üles. Minu vanaisa oli aga selline peen viuldaja,
kunstiinimene, maalil. Mingi aeg käis ka Pallases. Tema poolest
võisid “hanged” nurgas olla, tema ei olnud ehitaja. Aga siis tuli

poeg Ants, vaat tema hakkas jälle ehitama. Ja alati on seal pilli mängitud.

Emal Tiitult on see laulupool, ta ise laulis väga ilusti, ei teagi, miks ta nüüd ei taha seda eriti teha. Tema suguvõsast tean ma piinlikult vähe, aga seda tasub uurida. Pärit on ta Pärnumaalt Kilingi-Nõmmelt ja tema harus on rahvameditsiiniga tegelejad – vanavanaema oli olnud teadja, nõid. Muide, ka vanavanaisa Eduard oli ravitseja.

Isa on olnud sinu kõige olulisem kujundaja?

Isa ka sundis meid mingil hetkel pilli harjutama. Ja kui ansambel Torupill lõpetas, tekkis oma pereansambel Tuulepill. Käisime esinemas ja tegime mõne reisi. Oli hästi põnev näha maailma ja seda, kuidas mujal oma muusikat mängitakse. Isa oli küll meie esimene õpetaja, aga tema õpetas ikkagi pille, löötpilli ja üldiselt

rahvamuusikat. Mina väiksena avalikult laulda ei julgenud, tegin seda rohkem omaette, aga nüüd olen ikka läinud laulu peale – siin oli minu peamine õpetaja Celia Roose. Tema tõi tegelikult mu regilaulu juurde. Laulsin regilaulu natuke ka kodus, aga tol ajal ei saanud ma sellest veel aru.

Õde Triinu läks tükk maad varem laulmise teed kui mina. Ta oli selline avatum laps ja koolis pandi teda rohkem klassi ees laulma. Isale jäi see kohe silma ja kõrva ning ta pani Triinu eraõpetaja juurde. Mina tahtsin aga Tartu Kunstikooli sisse saada, kuid jäin haigeks ja katsed ebaõnnestusid. Mõnes mõttes on mul isegi hea meel, et nii läks. Isa tahtis, et Triinust saaks päris laulja, ikka ooperilaulja, ja minust maalikunstnik. Pärast kunstikeskkooli lõpetamist Tartus aga otsustasin ikkagi muusika kasuks, käitusin selles mõttes isa tahtmisele vastu. Ma olen tegelikult alati teinud seda, mida ise tahan. Meil on küll olnud isaga pikki jutujamisi ja

isegi sõnelusi, aga ma pole kunagi lasknud end niiviisi otse õpetada. Ma õpin ise, saan ise asjadest aru. Isegi kui pärast selgub, et teisel oli alguses õigus... aga ma olen alati olnud selline isepäine.

Vahel väga harva maalin, kui tuleb selline vajadus. Aga mitte eriti, nüüd ma väljendan ennast lauludes. Joonistan küll. Aga mul on mõte, et kui ma ükskord vana olen ja enam laulda ei saa, siis hakkan uuesti joonistama ja maalima.

Kolme põlvkonna jooksul on teie peres olnud suund kodumuusikust professionaalseks muusikuks.

Seda küll. Ma olen saanud muusikahariduse, muusika on minu elu ja muud tööd ma ei tee. Õpetan ja laulan ning minu elu on kuidagi sobivalt tasakaalus. Aga samas väga professionaalina ei tohi ka end tunda – kogu aeg on midagi õppida.

Ma olen otsinud oma stiili, proovinud siit ja sealt, aga kõige rohkem meeldivad mulle ikka mina ja kitarr. Nendel kontsertidel, kus oleme lihtsalt õega – kitarr ja publik –, on mu enda tunne olnud kõige parem. Sedasi tahan ma olla kunagi väga hea. Ning et mul oleks, mida oma lauludega öelda.

Bändi on mulle meeldinud kah teha. Kui ma teismeline olin, siis oli mul isegi soov poplauljaks saada. Kodus oli küll rahvamuusikat palju, aga küllap tahtsin ma ka teistsugune olla. Kuulasin Céline Dionit ja Whitney Houstonit ning mulle meeldis, kuidas nad laulsid. Puhttehnilises ja emotsionaalses mõttes. Vaatasin telekast kontserte ja nutsin, sest tahtsin sama hästi laulda ja sama hästi lugu jutustada. Nii et mõnes mõttes oli Céline Dion üks mu esimesi lauluõpetajaid. Siis tuli Celia ja siis tuli Márta Sebestyén, muidugi plaatide vahendusel. Kunagi ma tahaksingi ühe Ungari bändiga koos laulda. Olen endale kokku ostnud kõikvõimalikud ungari rahvalaulukogumikud, mis on olemas, need on imeilusad laulud! Õpin jõudumööda ungari keelt, sest keelest peab aru saama, kui tahad lugu jutustada.

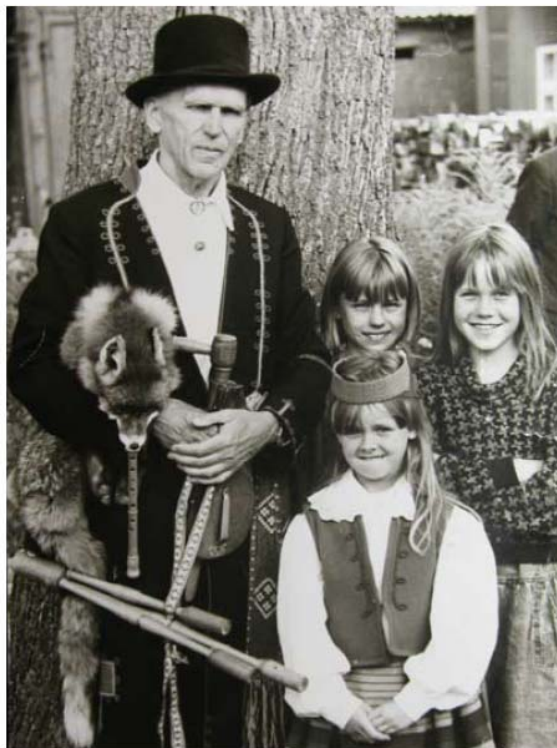
Saatesse "Kaks takti ette" läksin peamiselt enese proovilepaneku ja põnevuse pärast. Triinu oli kogu aeg lauluvõistlustel käinud ja ma otsustasin ka katsetada. Ikka on ju huvitav teada, kuidas läheb ja mis inimesed pärast ütlevad. Ja sinna otsa Neioköso – täielik juhus. Mingid asjad kukuvad iseenesest sülle... Mõtlesin küll, et kuidas sellisel suurel laval ja nii suure publiku ees on ja kas närv peab vastu. Ma olen suhteliselt avatud inimene. Olen ju sündinud sellisesse ajastusse ja muusikasse – oluline on lihtsalt teha asjadel vahet ja teada, kus on sinu koht.

Nüüd on mu bänd jäänud järjest väiksemaks. Praegu musitseerime koos õe, Andre Maakeri kitarriga ja Marko Mägi saksofoniga.

Mulle meeldib inimestele esineda. Võib-olla ka sellepärast, et ma olin kunagi nii häbelik, kuid nüüd suudan sellest ikkagi üle olla. Mulle meeldib tagasiside, tunda, et oled inimestes midagi liigutanud. Mu missioon on inimestele midagi anda, jutustada läbi laulude.

Ma ei tee kunagi publiku suhtes allahindlust. Kui sul on võimu inimestes miskit liigutada, on see ka kohustus, millega kaasneb vastutus. Mulle on kusagilt kõrgemalt poolt antud eeldused ja teadmus sellest, mida ma pean siin selles kehas ja elus tegema. On antud sisemine sund, lõpuks tuleb ehk ka teadmine. See on ring.

Viimasel ajal olen hakanud ka seltskonnas rohkem laulma, varem ma seda ei sõandanud. Kõige raskem ongi ju laulda oma inimestele. Aga kui tahad olla hea laulja või jutustaja, pead kõigepealt iseendaga toime tulema. Võitlema kiisatuste, enesehaletsuse, laiskuse, kadeduse, uhkuse ja mille kõigega veel. Väid oma suhtumist ja iseennast paremaks muutes saab maailm paremaks. Isik-

Vanaisa Johannesega 1990. aastal.

FOTO ERAKOJUS

sus kujuneb, küpseb ja kasvab terve eluaja. Milliseks ja kuidas, sõltub sellest, kui palju me märkame asju endas ja enda ümber. Ma õpin praegu seda, kuidas avada oma meeled ja süda, olla vahendaja, anda edasi muusikat, mis ümbritseb meid kõikjal ja kõik-suses.

Õpetad Viljandi Kultuuriakadeemias regilaulu. Mis on sinu jaoks selles muutunud ajast, kui ise seda õppisid?

Ma olen kogu aeg taasavastanud, mis too regilaul tegelikult on. Vanaemalt ma seda õppinud ju ei ole. Kui läksin Viljandi Kultuurikolledžisse õppima, ei jõudnud regilaul mulle veel päriselt kohale. Oli küll huvitav ja põnev, aga ta ei puudutanud mind väga. Ja eks Celia oli kah hädas, ei osanud mind kuidagi õpetada – ma tahtsin kogu aeg ise teha, ise laule kirjutada. Siis jäigi mul see tegevus vahepeal katki. Aga ma ütlesin Celiale, kui ma kooli lõpetasin, et tulen regilaulu juurde veel raudselt tagasi. Ja tulingi. Nüüd on ka Veljo Tormise tegevus mu enda avastatut kinnitanud.

Millele sa ise õpetades enim tähelepanu pöörad?

Esiteks on väga oluline too lugu, mis laulu sees on. Enne kui

üldse regilaulu nii-õelda laulda, peaks selle maailmaga tuttavaks saama. Kas või lihtsalt lugeda neid lugusid. See ei olegi ju nii väga laulmine kui just jutustamine. Üleüldse on laulmine jutustamine. Sul ei pruugi olla teab kui hea häälematerjal ja tehnika, aga kui tead, mida sa räägid, ja kui räägid "lugu", on see usutav. Kui ma õpetan üliõpilasi, kelle põhilaks on laul, tegeleme muidugi ka elementaarse vokaaltehnikaga. Õpime erinevaid regilaulu tehnikaid – näiteks kiigetooni ja hällilaulu ei lauldud ju ühtemoodi.

Maailm, mis on regilauludes, pole sugugi ainult see, mis "kunagi" oli. See on ka praegu olemas, ta tuleb vaid üles leida. Mina tunnen, et ma olen leidnud ja saanud sealt tohult palju jõudu, väge elamiseks. Kui ma ise laule loon, tulevad needki just sealt kuskilt...

Kas mulgi murdes laulmine on sulle kohustus, nii-õelda vere kutse?

On natuke ka kohustus, aga mitte halvas mõttes. Ja kui ma sirvin mulgi luuleraamatuid, siis hakkavad need sõnad kohe kuidagi helisema, midagi nad minus liigutavad. See on kodune armas keel ja kõla. Kuigi meie kodus mulgi keelt ei kõneldud, see lihtsalt ei olnud moes, see tuli isal külainimestega rääkides automaatselt. Mu laulukeel tuleb Mulgimaalt ja kõnekeel Võromaalt,

ma tasapisi õpin seda. Ühe jalaga olen siin Mulgimaal ja teisega seal. Ma sain kodust tugeva mulgi vaimu, ega ma päris haanjalaseks muutugi, kuigi keel hakkab külge küll, seal räägitakse seda väga aktiivselt.

Sa eladki nüüd Haanjas, kes hakkab isatalu pidama?

Tüdrukud lähevad ikka ära... Meie vana uhke taluhoone sai endale vend Andrus ja ta ehitab seda nüüd jälle ümber. Teab mitmes kord see juba on... Ema-isa kolisid väiksesse majja, millest pidi mesilamaja saama. Nagu vanasti mindi sauna elama. Andrus ehitab torupille ja jätkab seda traditsiooni.

Keskmond, kus sa oled sündinud, mõjutab väga palju. Esivanemate eeskuju, kodukoha vaim, sealne mets ja maa, need pildid ärklitoas – see kõik kokku. Elus tuleb ette igasugust, tuuled puhuvad ja tahavad tõugata sind ei tea kuhu, aga juured on nii tugevalt maas, et inimene ei kaldu enam kõrvale. See ongi järjepidevus.